

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

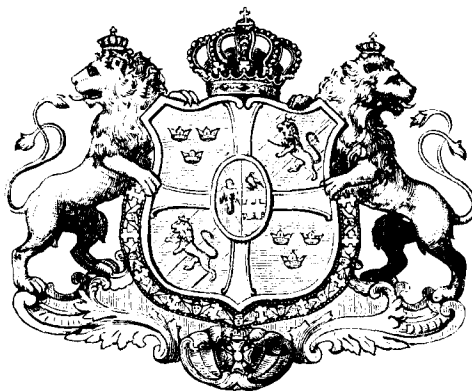
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1895.

(ÅRGÅNG 22.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 15.

STOCKHOLM, 1895.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och 1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmäteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsäde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsäde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsäde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

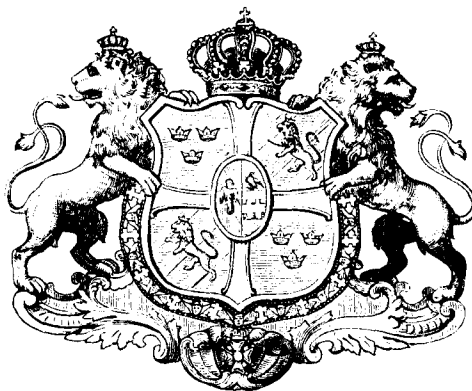
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1895.

(ÅRGÅNG 22.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 15.

STOCKHOLM, 1895.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse.....	3-11.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1895.....	4.
Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1895 års skörd..	6.
II. Qvantitativ beräkning af uppgifterna om 1895 års skörd.....	7.
Tab. A. Jemförelse mellan 1895 års och 1875-1894 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.....	9.
Tab. B. Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1875-1894 samt år 1895.....	10.
Tabellbilaga.....	12-14.
Tab. 1. Sammandrag af kronolänsmännens rapporter om skörden år 1895.....	12.
Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1895.....	14.
Résumé.....	15.

T I L L K O N U N G E N .

Till åtlydnad af de föreskrifter, som meddelats i Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 juni 1874, anhåller Statistiska Centralbyrån i underdånighet att härmed få afgifva sin redogörelse för innevarande års skörd. I likhet med hvad tillföre varit fallet, lemnas här först ett sammandrag af de allmänna omdömen om årsväxten, hvilka af de särskilda länsstyrelserna uttalats, samt

Centralbyråns på denna grundval utarbetade sammanfattning för riket i dess helhet, och härefter följa de beräkningar öfver skördemängd, spanmålens vikt m. m., hvilka kunnat af Centralbyrån utföras med ledning dels af hushållningssällskapens senaste uppgifter om utsädesbeloppen, dels ock af de för hvarje länsmansdistrikt afgifna rapporter om skördadt korntal och dylikt.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1895.

Ur dessa omdömen, hvilka under tiden från den 17 oktober till och med den 18 november innevarande år inkommo till Statistiska Centralbyrån, meddelas i vanlig länsordning följande utdrag, ¹⁾ nemligen:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. Cb. d. 29 okt. 1895):

att, ehuru sädesafkastningen i kvantitativt afseende kan betraktas hafva utfallit öfver medelmåttan, Konungens Befallningshafvande likväl, i anseende dertill att åtskilliga sädesslag äfvensom potatisäringen å vissa trakter äro af mindre god beskaffenhet, samt att höskörden allmänast varit under medelmåttan, icke kan beteckna skörden i allmänhet inom länet annat än såsom *medelmåttig*;

för *Uppsala län* (ink. d. 5 nov.):

att skörden, i sin helhet bedömd, blifvit *medelmåttig*;

för *Södermanlands län* (ink. d. 25 okt.):

att höstsäden lemnat till kvantiteten öfver medelmåttig skörd, men af mestadels underhållig beskaffenhet;

att vårsädesskörden likaledes utfallit till myckenheten öfver medelmåttan, men under medelvigt;

att rotfrukterna gifvit afkastning under medelmåttan, hvarjemte potatisen är mycket angripen af röta;

att höskörden, hvaraf endast en ringa del erhålles från naturlig ängsmark, blifvit, likasom äfven halmafkastningen, fullt medelmåttig, fastän ej af fullgod beskaffenhet; äfvensom

att *skördemängden* inom detta län kan i sin helhet betecknas såsom *fullt medelmåttig*;

för *Östergötlands län* (ink. d. 7 nov.):

att råg och hvete, som betydligt skadades af den till långt fram på våren kvarliggande snön och i sammanhang med dess bortgående inträffade starka frosträtter, så att omsådd flerstädes måste ske, genom den under växtperioden sedermera rådande ovanligt tjenliga väderleken med omväxlande ymnig nederbörd och stark värme så repade sig, att en riklig skörd allmänt emotsågs; emellertid inträffade under bergningstvädret en långvarig regnperiod, hvarutaf särskildt rågskörden, der säden icke krakades, mycket skadades, så att skörden utaf dessa sädesslag, synnerligast med hänsyn till kvaliteten, endast kan anses knappt medelmåttig;

att vårsäden af korn, hafre, ärter och vicker, som synnerligen frodats genom den för växtligheten så gynsamma väderleken, dock torde utvecklats till strået på fruktens bekostnad, så att skörden deraf, som blef väl inbergad, ej kan anses mera än medelmåttig;

att potatisen, som på sidländ och djup jord angripits af röta, i öfrigt varit god och lemnat fullt medelmåttig skörd;

att både höskörden och halmafkastningen, synnerligast efter vårsäden, varit god, till och med ymnig, ehuru höstsädeshalmen väl skadats af det ogynsamma bergningstvädret.

Totalomdömet om skörden inom länet måste vid nu berörda förhållanden blifva, att den utfallit *medelmåttig*;

för *Jönköpings län* (ink. d. 31 okt.):

att höstsäden lemnat fullt medelmåttig skörd,

att vårsäden gifvit god skörd,

¹⁾ Här intagna utdrag ur länsstyrelsernas afgifna omdömen jemte de hufvudsakliga resultaten af Statistiska Centralbyråns beräkningar äro, i den mån de sistnämnda hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes Tidningar till allmänhetens kännedom redan meddelade.

att potatisen, hvilken flerstädes varit angripen af röta, lemnat nära medelmåttig samt andra rotfrukter fullt medelmåttig skörd,

att höskörden varit fullt medelmåttig,

att halmafkastningen varit god, samt

att bergningstvädret i allmänhet varit gynsamt.

Till följd häraf kan Kungl. Maj:ts Befallningshafvande uttala det allmänna omdöme om årets skörd inom länet, att densamma blifvit *öfver medelmåttig*;

för *Kronobergs län* (ink. d. 2 nov.):

att höstsäden lidit skada dels under nästlidne vinter i följd af otillräcklig käle i jorden och dels af torka under försommaren, hvilken torka jemväl i vissa trakter menligt inverkat på höskörden från naturliga ängar, samt att, ehuru väderleken under bergningstiden varit ostadig, såväl sädes- som högrödan likväl i allmänhet blifvit väl inbergad;

att höstsäden, nästan uteslutande bestående af råg, lemnat en skörd under medelmåttan;

att vårsäden, hvaraf mest odlas hafre och korn samt endast i ringa mån hvete, råg och blandsäd, gifvit fullt medelmåttig skörd;

att potatisen lemnat god afkastning;

att öfriga rotfrukter, som dock högst obetydligt odlas, jemväl gifvit god skörd;

att höskörden från odlad jord blifvit öfver medelmåttan och från naturliga ängar fullt medelmåttig;

att halmafkastningen blifvit fullt medelmåttig;

att med undantag af råg sädesgrödan i öfrigt är för ortens behof tillräcklig och lemnar flerstädes öfverskott till försäljning af hafre; samt

att hö- och halmgrödan är för länets behof tillräcklig.

Såsom allmänt omdöme anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala, att årets skörd blifvit *fullt medelmåttig*;

för *Kalmar län* (ink. d. 22 okt.):

att höstsädeslagen understiga ej blott i vikt, utan synnerligast i korntal rätt betydligt medeltalet för åren 1874—1893, under det ett gynsammare förhållande eger rum beträffande vårsäden, hvilken både i vikt och förträdesvis i fråga om korntalet (med cirka 10 %) öfverstiger medeltalssiffrorna för nyssnämnda tjugoårsperiod;

att potatisen väl lemnat en afkastning, som öfvergår medelskörd, men nästan allestädes å Öland samt äfven i några orter å fastlandet är angripen af röta; samt

att höskörden är något under medelmåttig och halmafkastningen ej obetydligt under den i medelmåttiga år.

Ehuru skörden blifvit bergad under i allmänhet gynsamma väderleksförhållanden, är densamma dock i vidsträckt delar af länet af mindre tillfredsställande beskaffenhet, hvadan den får betraktas såsom *mindre än medelskörd*;

för *Gotlands län* (ink. d. 17 okt.):

att skörden kan anses såsom *medelmåttig*.

Sockerbetor, hvilkas odling här började sistlidet år, hafva innevarande år odlats på omkring 900 hektar och lemnat mycket god afkastning;

för *Blekinge län* (ink. d. 24 okt.):

att skörden blifvit *nära medelmåttig*;

för *Kristianstads län* (ink. d. 1 nov.):

att höstsäden kan anses hafva gifvit medelmåttig skörd,

att skörden af vårsäd varit öfver medelmåttig,

att skörden af rotfrukterna varit nära god beträffande potatisen, som dock å somliga ställen skadats af röta, och beträffande andra slag medelmåttig,

att höskörden likasom halmafkastningen varit öfver medelmåttig, samt att bergningstvädret beträffande skörden af höstsäd och skörden af hö från naturliga ängar varit ogynsamt, men i öfrigt godt.

I följd häraf anser sig Länsstyrelsen kunna uttala det allmänna omdöme om innevarande års skörd, att den utfallit *fullt medelmåttig*;

för *Malmöhus län* (ink. d. 28 okt.):

att skörden af vintersäd lemnat nära medelmåttig, men af vårsäd fullt medelmåttig afkastning, att potatisskörden varit öfver medelmåttig och skörden af andra rotfrukter medelmåttig, att höskörden varit god och halmafkastningen likaledes god, att fodertillgången är god samt att bergningssvädret beträffande vintersäden varit ogynnsamt, men beträffande vårsäden tjenligt.

Såsom allmänt omdöme anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande kunna uttala, att årets skörd varit *fullt medelmåttig*;

för *Hallands län* (ink. d. 19 okt.):

Höstsäden, som såddes under mycket gynsamma förhållanden, utvecklade sig väl och bibehöll sig i allmänhet godt under den milda och snöfattiga förvintern. Men i slutet af januari och under hela februari innevarande år inträffade starka snöfall, delvis i förening med för Hallands län ovanligt sträng köld, hvilket hade till följd, att, då någon nämnvärd kåle icke förefanns i jorden, höstsäden mångenstädes började visa ett mindre lofvande utseende, hvilket dock under våren, tack vare en tjenlig väderlek, åter förbättrades.

Mognaden inträffade ganska tidigt och inbergningen försiggick i allmänhet under ganska ogynsamma väderleksförhållanden.

Afkastningen såväl af råg som af hvete anses hafva utfallit öfver medelskörd i norra och mellersta delarne af länet, då deremot i södra delen endast medelskörd synes hafva erhållits.

Höafkastningen har öfver hela länet lemnat betydligt öfver medelskörd, och har inbergningen deraf i allmänhet, med undantag af i skogssocknarne, egt rum under jämförelsevis gynsamma väderleksförhållanden.

Betet har till följd af den ymniga nederbörden varit synnerligen godt.

Vårsäden led flestades af försommarens torka, men sedan varm väderlek med omväxlande nederbörd erhållits, utvecklades den mycket väl och blef i allmänhet väl bergad.

Afkastningen af hafre såväl som af korn synes hafva i norra delen af länet utfallit med något öfver medelskörd, hvaremot densamma i södra delen anses lemna medelskörd.

Halmafkastningen af vintersäd anses vara riklig, om ock ej af fullgod beskaffenhet, samt af vårsäd mer än medelmåttig.

Potatisen, upptagen under gynsamma väderleksförhållanden, lemnar riklig skörd af god beskaffenhet utom å sidländ mark, hvarest den blifvit angripen af röta.

Öfriga rotfrukter, som i allmänhet lidit af det myckna regnandet, torde ej komma att lemna medelmåttig skörd.

I öfverensstämmelse med sålunda uppgifna förhållanden kan såsom allmänt omdöme om årets skörd i länet uttalas, att densamma i afseende å kvantiteten blifvit *fullt medelmåttig*, men att, hvad särskildt sädesskörden beträffar, densamma åtminstone delvis icke kan anses hafva till beskaffenheten blifvit fullt tillfredsställande;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 8 nov.):

att utaf höstsädena råg lemnat fullt medelmåttig och hvete nära god skörd;

att hafre, länets hufvudsäde, gifvit god samt korn och blandsäd öfver medelmåttig afkastning;

att skörden af ärtor, bönor och vicker, hvilka sädeslag odlas blott i ringa omfattning, vicker i allmänhet endast till grönfoder, blifvit under medelmåttan;

att potatisskörden till mängden varit medelmåttig, men till beskaffenheten under medelmåttan, samt att öfriga rotfrukter afkastat under medelmåttan;

att lin, som i obetydlig grad utgör föremål för odling, lemnat medelmåttig skörd;

att af hö, såväl å odlad jord som å naturlig äng, erhållits god skörd och att förhållandet är enahanda beträffande halmafkastningen;

anseende sig Konungens Befallningshafvande på grund af nu angifna förhållanden kunna fälla det allmänna omdöme om innevarande års skörd i länet, att den varit *öfver medelmåttig*;

för *Elfsborgs län* (ink. d. 11 nov.):

att hvete och råg till följd af ihållande regnig och kall väderlek under blomnings- och bergningstiden icke lemnat påräknad skörd, hvilken, hvad halmafkastningen vidkommer, visserligen varit riklig, men, på grund af nyssberörda omständigheter, till kornafkastningen utfallit under medelmåttan och derjemte blifvit i allmänhet mindre väl bergad;

att deremot skörden af korn, hafre och blandsäd, af hvilka hafren är länets hufvudsäde, utfallit öfver medelmåttan och derjemte blifvit mycket väl bergad;

att skidfrukter, såsom ärtor, bönor och vicker, hvilka odlas ringa, afkastat skörd, som varit under medelmåttan, ehuru vickerskörden anses blifvit mycket god;

att potatisen, som mycket skadats af sommarens kalla och regniga väderlek, lemnat skörd, som utfallit under medelmåttan;

att afkastningen af öfriga rotfrukter anses blifvit mycket god;

att höskörden såväl å odlad jord som på naturliga ängar varit god, ehuru den på sistnämnda sankt belägna marker lidit af för mycken nederbörd, hvarjemte skörden i sin helhet blifvit mindre väl bergad; samt

att halmafkastningen varit synnerligen riklig och, hvad vårsäden beträffar, jemväl mycket väl bergats.

Med stöd häraf får Konungens Befallningshafvande såsom allmänt omdöme uttala, att skörden inom länet varit *medelmåttig*;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 31 okt.):

att höstsäden i allmänhet lemnat till mängden fullt medelmåttig skörd, som emellertid nästan allmänt blifvit inbergad under ogynsam väderlek;

att vårsäden, som i allmänhet blifvit väl inbergad, lemnat mer än medelmåttig afkastning;

att potatisodlingen gifvit en med afseende å mängden medelmåttig, men i afseende å beskaffenheten mindre god skörd;

att höskörden, som i kvantitativt afseende varit ovanligt riklig, blifvit delvis bergad under ogynsam väderlek och derför med afseende å beskaffenheten lemnat ej fullt god afkastning; samt

att såväl höst- som vårsäd gifvit rikligt halmutbyte, så att tillgången på halm till kreatursutfodringen bör fullt motsvara behövet;

och anser sig Länsstyrelsen, med anledning af hvad sålunda är vordet anfördt, kunna angående årsväxten uttala det allmänna omdömet, att jordbruket inom länet detta år lemnat *medelmåttig* afkastning;

för *Värmlands län* (ink. d. 4 nov.):

att höstsädet, som bergats under ogynsam väderlek och i följd deraf delvis skadats, lemnat mera än medelmåttig skörd;

att vårsädet, hvaraf hafre mest odlas, lemnat öfver medelmåttig skörd af jämförelsevis god beskaffenhet;

att potatisskörden varit under medelmåttan och nästan öfverallt mer eller mindre skadad af torröta;

att höafkastningen varit god, men delvis skadats af regn vid bergningen; samt

att halmafkastningen af höstsäd varit mer än medelmåttig och af vårsädet god.

På grund häraf anser sig Länsstyrelsen kunna uttala det allmänna omdömet om innevarande års skörd inom länet, att den kan anses hafva varit *öfver medelmåttig*;

för *Örebro län* (ink. d. 26 okt.):

att hvetet, som bergats under ogynsam väderlek och till följd deraf är till stor del måltadt och oanvändbart som handelsvara, anses hafva gifvit skörd under medelmåttan;

att rågen, som af den regniga väderleken lidit mindre än hvetet, kan anses hafva lemnat medelmåttig skörd;

att kornet är till följd af regnet lätt och fult till färgen, men har gifvit till kvantiteten medelmåttig afkastning;

att ärter och vicker gifvit knappt medelmåttig skörd;

att hafreskörden utfallit i hög grad olika på olika ställen och är delvis skadad af rost, men anses det oaktadt öfver hufvud taget medelmåttig;

att potatisen lemnat fullt medelmåttig skörd, på ett och annat ställe dock angripen af röta, och

att höfångsten å de flesta ställen varit god.

I allmänhet bedömd torde skörden inom länet kunna betecknas såsom *knappt medelmåttig*;

för *Vestmanlands län* (ink. d. 30 okt.):

att skörden af de båda höstsädeslagen hvetet och råg är att betrakta såsom medelmåttig, men att åringens beskaffenhet i flere trakter blifvit dålig i anseende till den otjenliga väderleken under bergningstiden;

att korn och hafre lemnat fullt medelmåttig skörd med afseende å korntalet, men att anmärkningar emot skördens beskaffenhet till följd af ogynnsamt bergningsväder jemväl här förekomma, såsom läns-männens primäruppgifter gifva vid handen;

att potatisen, som i de flesta trakter är skadad af röta, lemnat under medelmåttig skörd;

att fångsten af hö från odlad jord med afseende på den erhållna öfverskörden kan antagas vara öfver medelmåttan, men från naturliga ängar deremot under medelmåttan och att det ofördelaktiga bergningsvädret äfven haft mindre godt inflytande på hela höskördens beskaffenhet; äfvensom

att halmafkastningen af höstsäd varit medelmåttig och af vårsäd öfver medelmåttig.

Med hänsyn till dessa förhållanden kan innevarande års skörd antagas vara *medelmåttig*;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 1 nov.):

att höstsädet, bestående hufvudsakligen af råg och i länets sydliga trakter till någon mindre del af hvetet, lemnat fullt medelmåttig skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att vårsädet, hvaraf mest odlas hafre, men i Vesterdals, Ofvan-Siljans och Nedan-Siljans fögderier till någon betydligare del äfven korn, lemnat en till såväl myckenhet som beskaffenhet medelmåttig skörd;

att potatisskörden, som utfallit betydligt under medelmåttan, varit af mindre god beskaffenhet och till stor del angripen af torröta; att höafkastningen varit öfver medelmåttan, men delvis skadad till följd af regnig väderlek under bergningstiden;

samt att halmafkastningen, som till myckenheten varit öfver medelmåttan, i allmänhet varit af temligen god beskaffenhet.

På grund häraf anser sig Länsstyrelsen kunna afgifva det allmänna omdöme om innevarande års skörd, att densamma varit *medelmåttig* och af *temligen god beskaffenhet*;

för *Gefleborgs län* (ink. d. 21 okt.):

att höstsäden i allmänhet gifvit medelmåttig skörd, delvis skadad i följd af ogynnsamt bergningsväder;

att vårsäden lemnat medelmåttig afkastning;

att potatisen gifvit en skörd betydligt under medelmåttan och nästan allmänt är skadad af röta;

att höet gifvit fullt medelmåttig afkastning, men genom ogynnsamma bergningsförhållanden skadats och derigenom blifvit mindre värderikt; samt

att halmafkastningen varit god;

och kan i följd häraf såsom allmänt omdöme om skörden uttalas, att densamma blifvit *medelmåttig*;

för *Vesternorrlands län* (ink. d. 4 nov.):

att höstsäden, som nästan uteslutande utgöres af råg, lemnat fullgod och välbergad skörd;

att kornet, ortens hufvudsäde, lemnat skörd af god beskaffenhet; att potatis i allmänhet tagit skada af torröta, hvadan skörden deraf blifvit af mindre god beskaffenhet;

att höskörden lemnat nära medelmåttig afkastning af god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen varit riklig och af god beskaffenhet.

I följd häraf finner Landshöfdingeembetet sig böra uttala det allmänna omdöme om skörden, att densamma blifvit *medelmåttig*;

för *Jemtlands län* (ink. d. 18 nov.):

att höskörden, som i allmänhet utfallit under medelmåttan, är af temligen god beskaffenhet, här och der dock något skadad af regn under inbergningen, hvaremot halmafkastningen varit riklig och af god beskaffenhet;

att skörden af säd och potatis varit någorlunda god, men under inbergningen betydligt skadats af regn;

att väderleken under sommaren varit för årsväxten ogynsam;

samt att bergningsvädret varit i hög grad dåligt, så att skörden deraf lidit i betydlig mån;

för *Vesterbottens län* (ink. d. 29 okt.):

Sedan såningsarbetet i allmänhet afslutats redan inom första hälften af maj månad, afbröts med juni månads ingång förut rådande, för växtligheten särdeles gynnsamma väderleksförhållanden af långvarig torka, som minskade förhoppningarna om ett godt skörderesultat, särskildt hvad beträffade foderskörden från odlad jord, som derjemte inom kustsocknarne i Umeå fögderi icke obetydligt besvärats af gräsmask. Foderafkastningen från dylik jord har också inom hela länet utfallit under medelmåttan.

Genom under juli månad inträffadt omslag i väderleken förbättrades likväl skördeutsigterna i hög grad, i följd hvaraf och då inbergningen i allmänhet egt rum under gynnsamma förhållanden Landshöfdingeembetet, förutom hvad här ofvan blifvit anfördt, såsom totalomdöme om skörden anser sig kunna meddela, att höskörden från naturlig äng inom Lappmarksfögderiet blifvit under medelmåttan och inom länets öfriga fögderier medelmåttig, samt att såväl säd som potatis i allmänhet lemnat god afkastning af god beskaffenhet;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 30 okt.):

Rågen, som endast i kustsocknarne utgör föremål för nämnvärd odling, har gifvit riklig skörd.

Kornet, ortens hufvudsäde, kan med hänsyn särskildt till grödans goda beskaffenhet, anses hafva lemnat god skörd.

Hafren odlas i allmänhet endast såsom grönfoder och har lemnat god afkastning.

Potatisen har lemnat god skörd af god beskaffenhet.

Öfriga rotfrukter, deraf dock obetydligt odlas, hafva gifvit medelmåttig afkastning.

Höskörden å odlad jord kan öfver hufvud betraktas såsom mera än medelmåttig, å naturlig äng fullt medelmåttig, halmafkastningen god.

Såsom ett totalomdöme öfver årets skörd kan sägas, att densamma utfallit *öfver medelmåttan*.

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen, så vidt de gälla skörden i dess helhet inom hvarje län, erhålles följande

Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1895 års skörd.

Stockholms län Medelmåttig.

Uppsala län Medelmåttig.

Södermanlands län Fullt medelmåttig.

Östergötlands län Medelmåttig.

Jönköpings län Öfver medelmåttan.

Kronobergs län Fullt medelmåttig.

Kalmar län	Mindre än medelskörd.
Gotlands län	Medelmåttig.
Blekinge län	Nära medelmåttig.
Kristianstads län	Fullt medelmåttig.
Malmöhus län	Fullt medelmåttig.
Hallands län	Fullt medelmåttig.
Göteborgs och Bohus län	Öfver medelmåttan.
Elfsborgs län	Medelmåttig.
Skaraborgs län	Medelmåttig.
Vernlands län	Öfver medelmåttan.
Örebro län	Knappt medelmåttig.
Vestmanlands län	Medelmåttig.
Kopparbergs län	Fullt medelmåttig. ¹⁾
Gefleborgs län	Medelmåttig.
Vesternorrlands län	Medelmåttig.
Jemtlands län	Fullt medelmåttig. ¹⁾
Vesterbottens län	Fullt medelmåttig. ¹⁾
Norrbottens län	Öfver medelmåttan.

Hela riket **Något öfver medelmåttan.**

Om nu enligt den värdeskala för de särskilda länen, som år 1890 upprättades och för hvilken då i årets Sammandrag lemnades redogörelse, de län, hvilkas skördeutfall varit detsamma eller i det närmaste detsamma, föras tillhopa, visar sig, att 1895 års skörd i fråga om länen kan sålunda betecknas:

öfver medelmåttan	i 4 län med 14 % af medelskörd	i riket
fullt medelmåttig	8 » » 36 » » » »	
medelmåttig	9 » » 39 » » » »	
näramedelmåttig eller		
knappt medelmåttig » 2 » » 6 » » » »		
mindre än medelmåttig	1 » » 5 » » » »	

En blick på ofvanstående öfersigt utvisar, att totalomdömet om hela rikets skörd måste falla mellan fullt medelmåttig och medelmåttig. Så är äfven händelsen, enär omdömet blifvit: något öfver medelmåttan. I allmänhet har skörden innevarande år utfallit något förmånligare i rikets vestligare än i dess östligare delar, liksom den äfven varit bättre i de sydligaste och nordligaste länen än i de mellersta.

För erhållandet af det nyss angifna omdömet om rikets skörd hafva vid beräkningen de allmänna omdömen, som för de särskilda länen användts om deras årsskörd, blifvit omsatta till de relativa talvärden, som finnas angifna i 1874 års berättelse. Enligt denna hafva nemligen gifvits och gifvas fortfarande åt dessa allmänna omdömen följande värden:

Ymnig skörd	10.
Riklig skörd (mycket god skörd)	9.
God skörd	8.
Nära god skörd	7.5.
Öfver medelmåttig skörd (eller mera än medelmåttig skörd)	7.
Fullt medelmåttig skörd	6.5.
Medelmåttig skörd	6.
Nära medelmåttig skörd (eller något under medelmåttig skörd)	5.5.
Under medelmåttig skörd (eller mindre än medelskörd)	5.
Betydligt under medelmåttig skörd	4.5.

¹⁾ Jemför ordalydelsen i ofvan anförda utdrag ur länsredogörelsen.

Knapp eller ringa skörd (eller $\frac{1}{3}$ under medelmåttan)	4.
Nästan missväxt (eller half skörd)	3.
Missväxt	0—2.

Användas dessa talvärden vid beräkningen af 1895 års skörd, erhålles såsom riksmedeltal 6.2, hvilket är något sämre än fullt medelmåttig, men något bättre än medelmåttig skörd. Totalomdömet har därför, i öfverensstämmelse med förhållandet under tidigare år, blifvit: något öfver medelmåttig skörd.

Då jemförelser med tidigare år i hög grad tjena att belysa årets skördeutfall och klargöra uppfattningen deraf, meddelas här äfven de allmänna omdömen, som skördarne i riket ansetts böra erhålla från och med 1874, det år då sammandrag af Länsstyrelsernas årsväxtberättelser för första gången af Statistiska Centralbyrån offentliggjordes:

Skördeår.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1895	6.2	Något öfver medelmåttan.
1894	6.6	Fullt medelmåttig.
1893	5.9	Nästan medelmåttig.
1892	7.8	God.
1891	6.4	Fullt medelmåttig.
1890	7.5	Nära god.
1889	5.4	Nära medelmåttig.
1888	6.1	Medelmåttig.
1887	6.4	Fullt medelmåttig.
1886	6.2	Något öfver medelmåttan.
1885	5.8	Nästan medelmåttig.
1884	7.3	Nära god.
1883	5.9	Nästan medelmåttig.
1882	7.4	Nära god.
1881	5.0	Under medelmåttan.
1880	6.8	Öfver medelmåttan.
1879	6.5	Fullt medelmåttig.
1878	7.5	Nära god.
1877	5.4	Nära medelmåttig.
1876	5.9	Nästan medelmåttig.
1875	7.0	Öfver medelmåttan.
1874	5.4	Nära medelmåttig.

Af de tjuogoett skördeåren 1874—1894 hafva sålunda 11 erhållit ett högre och 9 ett relativt lägre värde än året 1895, medan värdet för 1 år, eller 1886, varit detsamma. I medeltal för hela perioden 1874—1894 blifver det relativa skördevärdet 6.39, mot 6.24 för år 1895.

II.

Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1895 års skörd.

Till grund för den quantitativa skördeberäkningen läggas, enligt hvad förut blifvit anmärkt, dels hushållningssällskapens meddelanden om utsädesmängden, dels de för hvarje länsmansdistrikt insända uppgifterna om skördadt korntal.

De senaste uppgifter om utsädet, som vid uppgörandet af denna beräkning förelågo för riket i dess helhet, förskrefvo sig från år 1893. Dock kunna icke dessa obetingadt få begagnas för att angifva äfven 1895 års utsäde. Erfarenheten visar nemligen, att åtminstone i fråga om en del kulturväxter en ganska jemnt fortgående förändring med afseende på odlingens omfattning eger rum, och denna faktor måste äfven tagas med i beräkningen. För att närmare lära känna ifrågavarande förhållande beträffande de senaste åren har, i likhet med hvad förut egt rum, efterföljande öfversigt upprättats:

Förändringar i utsädesmängden, i %.

Ökning +; minskning —.

	Från 1888 till 1889.	Från 1889 till 1890.	Från 1890 till 1891.	Från 1891 till 1892.	Från 1892 till 1893.
Hvete, höst-	+ 2·67	+ 0·91	+ 0·05	+ 0·71	— 1·02
» vår-	— 4·45	— 4·08	+ 0·56	+ 6·13	+ 0·15
Råg, höst-	— ¹⁾ 0·23	+ ²⁾ 0·20	+ 0·92	+ 1·13	+ 0·59
» vår-	— 1·37	+ 4·01	+ 0·86	+ 6·55	+ 1·25
Korn	— 1·93	— 0·29	— 0·56	+ 0·85	— 1·02
Hafre	+ 0·12	— 0·60	+ 0·03	+ 1·11	+ 0·30
Blandsäd	+ 0·34	+ 4·53	+ 2·17	+ 3·64	+ 2·19
Ärter	— 0·04	+ 0·29	— 0·64	— 0·55	— 3·59
Bönor	— 8·80	— 2·69	— 2·27	+ 1·12	+ 0·27
Vicker	— 13·81	+ 3·95	— 0·65	+ 4·21	— 1·68
Bohve	— 26·92	+ 37·83	+ 13·60	+ 15·34	— 6·92
Raps	— 11·11	+ 25·00	+ 300·00	— 43·75	+ 8·89
Potatis	+ ²⁾ 0·80	+ ²⁾ 0·28	— ³⁾ 0·12	— ³⁾ 0·12	+ 0·44

Bland de här uppräknade sädesslagen visar *blandsäd* en årligen fortgående ökning af utsädesmängden, och äfvenså *höst-rågen*, i fall man ser bort från ett af de ofvan anförda åren, enär den minskning, som för detta utvisas, ej är verklig, utan endast beror på rättelse af förutvarande felaktiga uppgifter. För dessa båda sädesslag kan sålunda med fog antagas, att deras utsäde ökats på enahanda sätt för åren 1894 och 1895 som för åren förut. Liknande ökning kan äfven antagas hafva egt rum i fråga om *hafre*, hvaraf endast året 1890 utvisar en obetydlig minskning i en lång serie af städse ökade utsädessiffror. Å andra sidan kan ej heller någon betydelse tillmätas den ökning för ett enstaka år, som utvisas i fråga om *korn* och *ärter*, utan är det i hög grad sannolikt, att utsädet deraf äfven under åren 1894 och 1895 undergått minskning liksom under vanliga år.

Vid beräkning utaf utsädesmängden af här ofvan nämnda fem sädesslag har, i öfverensstämmelse med hvad förut vid sådana beräkningar egt rum, de i Hushållningssällskapens berättelser för dem angifna utsäden för år 1893 ökats eller minskats med två gånger det procenttal, som utgör medeltalet af tabellens siffror för de fem åren 1889—1893, eller ökats för höstråg med 1·04 %, för hafre med 0·38 % och för blandsäd med 5·15 %, samt minskats för korn med 1·18 % och för ärter med 1·81 %. För öfriga växtslag hafva 1893 års utsädessiffror bibehållits oförändrade.

¹⁾ Minskningen ej verklig, utan beroende på rättelser af felaktiga uppgifter. — ²⁾ Se anm. 1 å sid. 8 i 1892 års berättelse. — ³⁾ Utsädesarealen ökades deremot.

I enlighet med hvad nu blifvit anfördt, har en beräkning af 1895 års *utsädesbelopp* länsvis blifvit utförd, hvilken för hela riket gifvit följande tal:

	Utsäde.
Hvete, höst-	170,514 hektoliter.
» vår-	15,552 »
Råg, höst-	1,037,959 »
» vår-	18,946 »
Korn	689,704 »
Hafre	3,351,873 »
Blandsäd	415,301 »
Ärter	85,218 »
Bönor	11,876 »
Vicker	40,441 »
Bohve	505 »
Potatis	2,792,474 »

Härvid äro då äfven vederbörliga afdrag gjorda för de fall, när år 1895 något växtslag inom ett distrikt antingen helt och hållet eller ock delvis skördats såsom grönfoder. Denna minskning af utsädesmängden är i allmänhet obetydlig utom för vicker, der den för året uppgår till 35·2 %. I öfrigt är den relativt störst för blandsäd 1·1 %, hafre 0·7 % samt ärter äfvenledes 0·7 %.

Beträffande den obetydliga rapsodling, som inom riket bedrives, hafva för året inga skördeuppgifter lemnats, hvarför uppgiften om det derför beräknade utsädet här utesluts.

Uppgifterna om det skördade *korntalet* af hvarje särskildt slag af utsäde finnas sammanställda i bilagda **tab. I** och äro enligt denna följande: hösthvete 7·28, vårhvete 6·27, höstråg 6·76, vårråg 5·41, korn 7·47, hafre 7·38, blandsäd 8·06, ärter 6·17, bönor 6·28, vicker 6·56, bohve 4·75 och potatis 7·06. *Korntalen* för hvete och råg i sin helhet, sålunda för både höstsäd och vårsäd, äro för hvetet 7·19 och för rågen 6·74.

Öfver det skördade korntalet af olika växtslag i medeltal för tjugårsperioden 1875—1894 lemnas i **tab. A** upplysningar och äro här äfven 1895 års korntal med dem sammanställda.

Denna sammanställning utvisar, att korntalen för vårsädeslagen år 1895 öfverallt äro högre, korntalen för höstsädeslagen deremot lägre än medeltalen. Förmänligast ställer sig jämförelsen för hafren, hvaraf efter år 1873 endast åren 1890 och 1892 hafva att uppvisa rikligare skördar än innevarande år. Nästan samma förhållande eger rum i fråga om blandsäden. Höstsädeslagen deremot, hvilka under de närmast förflutna tio åren i allmänhet visat förmänliga korntal, rågen dock ej längre än till år 1894, hafva bådadera i år slagit sämre ut. Man måste gå tillbaka till år 1883 för att erhålla lägre korntal för hvetet samt, med undantag af år 1894, äfvenledes till år 1883 för att erhålla lägre korntal för rågen.

En bekräftelse å hvad nyss blifvit anfördt erhåller man, i fall växtlagen sammanföras gruppvis och i fråga om dessa grupper korntalen för år 1895 jämföras med motsvarande tal för åren 1875—1894, såsom här nedan skett:

	Korntal 1895.	Medelkorntal 1875—1894.
Höstsäd	6·83	7·30
Vårstråsäd	7·45	6·65
Baljväxter	6·29	5·91
Potatis	7·06	6·86

Potatisens beskaffenhet har, enligt tab. 1, i Vesterbotten och Jemtland blifvit god; i Skåne, Halland, Blekinge och Småland i allmänhet god; i öfriga delar af riket mindre god och ej obetydligt skadad af röta.

Öfriga rotfrukter hafva gifvit en fullt medelmåttig skörd.

Spånadsväxterna hafva afkastat i frö 3½ korn och i tåga fullt medelmåttig skörd.

Höskörden från odlad jord har varit nära god och från *naturlig äng* fullt medelmåttig, men har vid bergningen delvis skadats af regn.

Halmafkastningen har af höstsäd blifvit medelmåttig, men af vårsäd god; den har i allmänhet varit af god beskaffenhet.

Sädestillgången är af hvete och råg ej oväsentligt mindre och af hafre och blandsäd betydligt större än vanligt, i öfrigt den normala.

Fodertillgången är fullt tillräcklig.

Bergningsvädret har i allmänhet varit mindre gynnsamt, särdeles för hö och höstsäd.

I **tab. 2** meddelas resultaten af de beräkningar, som verkstälts rörande den inbergade *skördens* *quantitet* och bifogas der- vid, såsom tillförene, uppgift om medelskörden af särskilda växt-

slag under de tio närmast förutgångna åren. Skördetalen enligt tabellen äro följande:

	Skörd 1895.		Medelskörd 1885—1894.	
	Hektoliter.	Tunnor.	Hektoliter.	Tunnor.
Höstsäd	8,256,900	5,007,520	8,948,700	5,427,050
Vårsträsäd	33,452,800	20,287,950	29,431,300	17,849,080
Baljväxter	865,400	524,840	895,200	542,930
Summa säd	42,575,100	25,820,310	39,275,200	23,819,060
Potatis	19,720,200	11,959,610	18,795,700	11,398,920

Höstsåden har sålunda innevarande år lemnat i rundt tal $\frac{3}{4}$ millioner hektoliter mindre i utbyte, vårsträsåden deremot 4 och potatisen 1 million hektoliter större skörd än under ett normalår. För baljväxter är skördeutfallet i det hela lika. Den ringa minskningen är uteslutande att tillskrifva den omständighet, att odlingen af dessa växter är stadd i aftagande.

Öfver *sädeslagens medelvigt* i kilogram för 1 hektoliter lemnas i *tab. B* uppgifter dels för åren 1875—1894 och dels för år 1895. Skilnaden i vikt för hvarje sädeslag under skördeåret och nyssnämnda tjuogoårsperiod framgår af följande öfversigt:

Tab. A. Jemförelse mellan 1895 års och 1875—1894 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika värtslag.

Län.	Medelkorntal 1875—1894.												1895 års korntal i procent af 1875—1894 årens medelkorntal.													
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps. ¹⁾	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
Stockholms län	7.38	6.16	7.24	6.31	6.79	6.94	7.15	6.38	5.94	6.40	8.00	—	6.33	95	100	105	105	104	99	102	97	120	111	—	—	112
Uppsala län	7.16	6.76	7.22	7.38	7.40	7.12	7.15	6.19	6.21	6.43	—	—	6.63	88	121	96	—	103	97	103	98	118	96	—	—	85
Södermanlands län	7.70	6.79	7.86	6.20	6.80	7.47	7.42	6.16	6.01	6.57	—	100	6.20	92	97	102	—	101	95	100	105	96	98	—	—	110
Östergötlands län	6.99	6.12	6.99	5.00	7.40	6.90	7.32	5.98	6.68	6.49	—	—	6.13	109	105	99	116	106	110	99	100	112	102	—	—	99
Jönköpings län	5.83	5.40	6.30	4.92	5.45	5.90	5.32	5.04	5.10	5.53	6.00	—	6.65	93	107	103	111	113	119	113	118	—	122	—	—	123
Kronobergs län	5.73	5.30	5.90	5.36	6.23	6.77	5.89	5.01	5.59	5.57	5.00	—	6.98	87	115	84	111	107	113	144	97	—	126	—	—	122
Kalmar län	6.14	5.74	5.87	4.92	5.74	6.29	6.02	5.37	5.70	5.91	4.95	—	5.80	90	100	79	113	101	111	102	114	—	106	96	—	112
Gotlands län	6.41	6.45	6.63	5.00	6.66	6.58	6.54	5.35	6.61	5.63	8.50	87	5.97	75	109	109	—	88	92	89	80	—	107	—	—	120
Blekinge län	7.10	5.78	6.12	5.19	6.47	6.65	6.55	5.75	6.48	5.94	4.69	80	6.77	93	99	72	94	106	110	107	93	—	104	85	—	111
Kristianstads län	8.29	5.78	7.35	4.94	7.47	7.58	7.85	5.77	6.68	5.61	4.83	108	6.97	93	102	82	102	106	107	103	119	105	114	91	—	109
Malmöhus län	8.85	7.76	8.64	5.07	8.96	9.15	9.29	6.39	6.06	5.92	5.20	110	7.48	100	—	85	96	99	104	106	100	97	97	123	—	118
Hallands län	7.76	5.84	7.46	5.08	6.44	7.02	6.38	6.08	6.02	6.36	5.80	—	6.98	109	109	101	105	107	112	116	126	139	121	113	—	101
Göteborgs och Bohus län	7.81	5.62	8.59	5.79	6.45	6.01	6.26	5.38	5.56	5.10	—	—	7.82	98	110	99	102	111	118	107	96	101	95	—	—	86
Elfsborgs län	7.50	6.15	7.47	6.13	5.73	5.64	5.99	5.77	6.86	5.78	4.13	—	7.26	106	109	90	98	108	124	111	102	166	125	—	—	88
Skaraborgs län	6.38	5.20	6.82	4.62	5.80	5.56	5.43	5.78	5.43	5.60	5.67	—	6.61	108	112	92	122	118	128	141	99	99	127	—	—	101
Vermlands län	6.50	5.52	7.70	5.10	5.33	5.50	5.16	5.02	4.75	4.88	—	—	7.23	118	110	95	111	105	130	112	120	—	102	—	—	75
Örebro län	7.57	5.49	7.83	5.58	6.61	6.88	6.98	6.12	6.30	6.19	—	—	6.86	92	100	96	78	103	107	101	119	132	118	—	—	101
Västmanlands län	7.54	6.87	7.71	—	6.95	7.20	6.92	6.36	6.48	6.63	—	—	6.83	95	—	93	—	114	108	99	110	—	101	—	—	94
Kopparbergs län	8.02	6.23	10.60	6.83	7.30	5.89	6.96	5.61	5.50	6.31	—	—	7.92	96	106	105	94	99	118	106	99	—	87	—	—	73
Gefleborgs län	8.30	6.70	8.98	5.53	7.47	7.34	7.38	6.07	6.73	6.20	—	—	7.81	122	118	105	90	100	112	113	111	140	—	—	—	69
Vesternorrlands län	5.46	6.00	8.90	6.04	7.11	6.65	6.28	5.40	—	6.09	—	—	6.76	—	—	105	95	105	104	110	83	—	90	—	—	101
Jemtlands län	8.50	—	8.39	6.96	6.41	5.71	5.61	5.49	—	—	—	—	6.62	—	—	121	—	117	125	143	91	—	—	—	—	111
Vesterbottens län	—	6.00	8.33	5.94	5.79	6.29	6.53	6.43	—	—	—	—	7.75	—	—	116	108	129	112	122	—	—	—	—	—	116
Norrbottnens län	8.00	—	14.02	7.11	6.11	7.99	7.25	—	—	—	—	—	7.89	—	—	93	—	126	116	—	—	—	—	—	—	123
Hela riket	7.52	5.89	7.27	5.28	7.07	6.48	7.55	5.98	5.78	6.08	5.15	108	6.86	97	106	93	102	106	114	107	103	109	108	92	1)	103

¹⁾ Skörd af raps uppgifves icke i någon af länsmansrapporterna för år 1895.

Sädesslagens medelvigt år 1895.

	Vigt pr hl. Kg.	Vigt pr t.a. L& F.	Vigt öfver (+) eller under (—) medelvigten 1875—1894.		
			pr hl. Kg.	pr t.a. F.	Procent.
Hvete, höst-	76.6	14: 17	— 1.3	— 5	— 2
» vår-	74.8	14: 10	— 0.1	— 0.4	— 0.1
Råg, höst-	71.4	13: 17	— 0.8	— 3	— 1
» vår-	69.7	13: 10	+ 0.4	+ 2	+ 0.6
Korn	63.1	12: 5	— 0.1	— 0.4	— 0.2
Hafre	47.9	9: 6	+ 0.4	+ 2	+ 0.8
Blandsäd	55.5	10: 15	+ 0.5	+ 2	+ 0.9
Ärter	78.8	15: 6	— 0.1	— 0.4	— 0.1
Bönor	77.6	15: 1	+ 0.2	+ 1	+ 0.3
Vicker	76.9	14: 18	+ 2.9	+ 11	+ 4

Höstsäden har sålunda icke blott i korntal utan äfven i vikt lemnat sämre skörderesultat än i vanliga år. För flertalet af vårstråsäderna och baljväxterna äro årets vigtsiffror deremot högre än motsvarande för tjuogoårsperioden.

Sammanställas de förut lemnade vigtsbestämmelserna med den beräknade skördemängden, erhållas följande uppgifter om totalvigten af de särskilda sädesslagen:

Sädesskördens vikt.

	1895. Kilogram.	Medelskördens 1885—1894. Kilogram.
Hvete, höst-	95,077,000	105,171,000
» vår-	7,295,000	7,710,000
Råg, höst-	500,829,000	552,036,000
» vår-	7,142,000	6,221,000
Korn	325,180,000	322,890,000
Hafre	1,186,077,000	1,018,006,000
Blandsäd	185,906,000	156,952,000
Ärter	41,384,000	43,853,000
Bönor	5,789,000	6,313,000
Vicker	20,408,000	19,273,000
Summa	2,375,087,000	2,238,425,000

Tab. B. Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1875—1894 samt år 1895.

Län.	Hösthvete.		Vårhvete.		Höstråg.		Vårråg.		Korn.		Hafre.		Blandsäd.		Ärter.		Bönor.		Vicker.	
	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.	1875—1894.	1895.
Stockholms län	78.5	76.5	72.8	71.2	71.5	70.8	68.6	¹⁾ 66.3	65.0	63.3	49.3	48.6	57.2	56.4	80.3	78.9	80.8	¹⁾ 76.0	75.0	77.0
Uppsala län	77.5	75.5	75.3	¹⁾ 74.5	71.3	69.9	70.2	—	65.3	64.7	48.0	48.2	55.6	54.6	82.6	79.3	—	—	75.4	78.0
Södermanlands län	77.4	75.1	76.8	¹⁾ 74.5	71.4	70.7	76.0	—	64.5	65.6	48.1	46.0	55.0	52.7	81.5	78.7	²⁾ 75.0	—	74.8	75.3
Östergötlands län	78.0	77.0	76.2	76.2	73.0	72.6	70.9	¹⁾ 70.3	67.1	65.9	48.4	47.9	55.4	56.1	81.5	81.2	²⁾ 77.6	—	70.1	75.5
Jönköpings län	79.1	75.9	76.7	76.1	74.0	72.5	73.6	71.7	65.6	63.4	46.5	46.7	55.5	²⁾ 52.5	80.0	76.0	—	—	68.0	—
Kronobergs län	78.7	—	76.5	¹⁾ 69.0	73.3	69.9	74.4	71.6	64.7	63.4	46.5	46.3	55.7	—	89.3	²⁾ 77.0	—	—	87.6	—
Kalmar län	79.1	78.0	76.5	75.4	73.6	73.0	71.0	73.0	68.0	67.6	47.6	48.3	58.7	¹⁾ 49.5	81.2	79.6	75.3	—	72.6	82.3
Gotlands län	77.4	77.8	73.5	²⁾ 78.0	71.4	72.7	¹⁾ 50.0	—	67.7	70.0	44.4	49.3	53.0	¹⁾ 59.3	81.8	¹⁾ 79.8	75.8	—	77.1	²⁾ 70.0
Blekinge län	77.1	76.6	71.8	—	72.7	73.0	67.5	—	66.0	—	47.2	48.0	56.9	—	78.3	¹⁾ 79.3	—	—	²⁾ 76.3	—
Kristianstads län	77.0	75.6	71.4	²⁾ 72.0	72.5	70.6	70.9	67.6	62.8	62.7	47.5	47.4	54.8	55.0	76.6	77.8	86.2	—	79.7	77.9
Malmöhus län	78.9	77.6	¹⁾ 77.0	—	74.2	72.4	67.9	—	66.2	65.7	50.3	50.3	57.6	56.6	79.0	79.8	80.6	—	78.2	¹⁾ 82.5
Hallands län	78.1	80.9	72.6	76.9	73.6	73.9	68.0	66.0	64.7	65.8	48.9	51.1	55.0	63.1	79.9	79.9	81.0	—	79.6	—
Göteborgs och Bohus län	77.1	76.6	75.9	76.8	72.7	71.9	71.6	¹⁾ 66.5	63.9	62.8	47.9	47.5	53.8	53.2	73.3	77.5	76.6	¹⁾ 77.8	75.0	²⁾ 80.5
Elfsborgs län	78.5	76.0	75.1	73.2	72.7	70.8	68.4	69.6	62.4	59.5	47.1	47.4	54.5	54.2	78.9	²⁾ 76.0	¹⁾ 73.9	—	¹⁾ 60.9	—
Skaraborgs län	78.4	75.6	78.0	¹⁾ 73.3	73.4	71.5	71.0	²⁾ 79.0	66.2	64.9	47.9	49.5	55.8	55.0	78.3	76.9	65.8	—	70.0	69.9
Vernlands län	76.6	76.7	72.9	73.3	70.9	71.3	70.2	—	58.0	58.0	46.3	47.8	52.7	—	78.1	²⁾ 80.0	—	—	¹⁾ 60.9	—
Örebro län	76.7	74.1	71.2	69.8	70.3	68.9	68.9	²⁾ 61.0	64.5	64.0	47.2	46.0	54.4	54.0	79.1	76.9	—	—	75.3	78.8
Vestmanlands län	77.5	76.2	²⁾ 76.9	—	71.2	69.6	—	—	62.7	60.7	47.6	47.8	52.8	52.8	79.2	79.4	—	—	75.4	79.1
Kopparbergs län	77.3	76.2	75.1	²⁾ 78.0	70.7	69.1	70.7	—	60.5	58.1	45.4	46.4	51.5	46.1	80.6	—	—	—	—	—
Gefleborgs län	77.9	²⁾ 82.0	74.5	—	70.2	67.9	61.8	—	61.2	58.7	46.2	44.7	53.0	51.5	76.4	71.6	¹⁾ 85.0	¹⁾ 76.0	²⁾ 89.3	—
Vesternorrlands län	—	—	—	—	69.9	67.8	63.9	²⁾ 69.0	58.2	55.8	44.0	43.7	51.8	¹⁾ 50.5	77.0	76.8	—	—	—	—
Jemtlands län	—	—	—	—	65.9	70.2	65.7	—	55.8	61.0	41.7	45.5	47.7	¹⁾ 48.3	69.3	73.8	—	—	—	—
Vesterhottens län	—	—	—	—	63.6	68.0	56.7	²⁾ 47.5	55.0	59.7	43.2	²⁾ 45.0	56.2	²⁾ 52.5	—	—	—	—	—	—
Norrhottens län	²⁾ 74.3	—	—	—	64.7	68.9	62.9	—	56.0	62.7	47.4	¹⁾ 47.6	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket	77.9	76.6	74.9	74.8	72.2	71.4	69.3	69.7	63.2	63.1	47.5	47.9	55.0	55.5	78.9	78.8	77.4	77.6	74.0	76.9

¹⁾ Uppgifter blott för ett år af tjuogoårsperioden, med endast 1 å 2 uppgifter för året. — ²⁾ Uppgifter blott för två år af tjuogoårsperioden, med endast 1 å 2 uppgifter för året. — ³⁾ Blott en uppgift. — ⁴⁾ Blott två uppgifter.

Att årets vikt för vårhvete, ärter och bönor understiger medelvikten för tioårsperioden 1885—1894, är uteslutande eller till största delen att tillskrifva den minskade odlingen af dessa sädesslag.

Vikten af samtliga sädesslag, 2,375 millioner kilogram, öfverensstämmer ganska nära med motsvarande vikt för år 1894, eller 2,379 millioner kilogram.

Det dåliga utfallet af höstsädesskörden i förhållande till annan sädesskörd verkar äfven ändring i de procental, hvari denna enligt regel ingår i rikets hela sädesskörd. De olika sädesarternas andel i denna utgöra nemligen:

	1895.		Medeltal 1885—1894.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd	19.4 %	25.1 %	22.8 %	29.4 %
Vårsträsäd . . .	78.6 »	72.1 »	74.9 »	67.5 »
Baljväxter . . .	2.0 »	2.8 »	2.3 »	3.1 »
Summa	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %

Formuläret för skörderapporterna begär icke särskildt några uppgifter angående skador af rost, insekter eller dylikt, hvidan de anteckningar, som i detta hänseende finnas gjorda å rapporterna, icke torde kunna anses såsom fullständiga för hela riket. Så vidt man emellertid kan döma af dessa anteckningar, voro år 1894, enligt då inkomna skördeuppgifter, *rostens* härjningar inskränkta till länen omkring eller i grannskapet af de stora sjöarne i Mellersta Sverige och drabbade egentligen endast hafren, men hafva dessa härjningar, enligt 1895 års uppgifter, vunnit större utbredning såväl i fråga om areal som i fråga om sädesslag. Rostskador omtalas nemligen från följande länsmansdistrikt: å hösthvete från 1 distrikt i hvartera af Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Örebro och Hallands län samt från 3 i Skaraborgs län; å vårhvete från 1 distrikt i Hallands län; å höstråg från 1 distrikt i Malmöhus län; å korn från 1 distrikt i hvartera af Kopparbergs och Västernorrlands län samt från 3 i Gefleborgs län; å hafre från 1 distrikt i hvartera af Stockholms och Södermanlands län, från 2 i hvartera af Uppsala och Vermlands län samt från 3 i hvartera af Östergötlands och Kalmar län.

Vid försök att evalvera 1895 års skörd i *penningvärde* har Statistiska Centralbyrån gått till väga på samma sätt som de sju senast förflutna åren. Till grund för beräkningarna med afseende på sädesskörden hafva sålunda lagts uppgifterna om de priser, som å börserna i Stockholm, Göteborg och Malmö note-

rats för särskilda slag af inhemsk säd under den senare hälften af oktober och den förra hälften af november månad innevarande år. Enligt dessa uppgifter skulle såväl medelvärdet å 100 kilogram som totalvärdet af hvarje särskildt sädesslag blifva följande:

Värdet af 1895 års sädesskörd.

Hvete	å 12.50 kr. för 100 kg. =	12.8 millioner kronor.
Råg	å 10.50 » » » » =	53.3 » »
Korn	å 10.75 » » » » =	35.0 » »
Hafre	å 7.50 » » » » =	88.9 » »
Blandsäd	å 9.50 » » » » =	17.7 » »
Ärter, bönor, vicker	å 13.50 » » » » =	9.1 » »

Samtliga sädesslag å 9.13 kr. för 100 kg. = 216.8 millioner kronor.

Af samma skäl, som i föregående årsredogörelser blifvit anförda, eller att all spanmål icke är så god som den, hvilken försäljes å börserna, kunna de angifna värdena ej betraktas annat än som maxima. Relationen mellan de beräknade totalvärdena blifver för året: hvete 5.9 %, råg 24.6 %, korn 16.1 %, hafre 41.0 %, blandsäd 8.2 % och baljväxter 4.2 %.

Medelvärdet af hela sädesskörden de sju år, 1888—1894, under hvilka detta värde beräknats på samma sätt, som nu skett, har uppgått till 249.5 millioner kronor och har för hvarje särskildt af dessa år varit högre än år 1895 med undantag endast för år 1894, då samma värde beräknades till endast 198.8 millioner kronor. Men också understiga prisen å hvarje sädesslag medelprisen för dessa år. Framför allt gäller detta om hafren, hvarå priset intet af dessa sju år noterats lägre; dock var priset år 1894 detsamma, eller 7.50 kronor för 100 kilogram.

Värdet af årets potatisskörd kan, efter ett medelvärde af 2.50 kronor för hektoliteren (4.12 kr. för tunnan), beräknas till 49.3 millioner kronor. Medelvärdet har endast ett af de sju närmast förflutna åren, eller år 1893, varit lika lågt; totalvärdet endast ett år, eller år 1894, varit lägre. Totalvärdet under de sju åren uppgår i medeltal till 60 millioner kronor, varande dock äfven detta endast att anse såsom ett maximalvärde, af samma skäl som de i fråga om sädesskörden angifna.

Totalomdömet om 1895 års skörd har, såsom förut angifvits, blifvit något öfver medelmåttan. Det dåliga utfallet af hvete- och rågskörden mer än uppväges af den förmånliga hafre- och blandsädesskörden. Fodertillgången är fullt tillräcklig för landets behof.

Stockholm den 21 november 1895.

Underdänigt

ELIS SIDENBLADH.

Edv. Söderberg.

Tab. 1.

Sammandrag af kronolänsmännens

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.		16.		17.	18.	
L ä n.		Hvete.		Råg.		Korn.	Havre.	Blandad.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohete.	Raps. 1)	Potatis.	Potatisens beskaffenhet.	Skörd af öfriga rotfrukter.	Skörd af lin och hampa.				
		Höst-.	Vår-.	Höst-.	Vår-.												Frö: Korn-tal.	Spånadsämne.			
K o r n t a l.																					
1	Stockholms stad 2)	7.67	—	7.23	—	7.00	8.10	—	7.33	—	—	—	—	7.00	—	—	—	—	—	—	
2	Stockholms län	7.04	6.13	7.59	6.60	7.09	6.86	7.26	6.17	7.15	7.11	—	—	7.10	I allmänhet god, delvis angripen af röta.	Fullt medelmåttig.	4.0	Öfver medelmåttan.			
3	Uppsala län	6.32	8.19	6.93	—	7.65	6.92	7.35	6.04	7.30	6.20	—	—	5.66	Nästan öfverallt skadad af torr-röta.	Öfver medelmåttan.	2.3	Öfver medelmåttan.			
4	Södermanlands län . .	7.08	6.62	8.01	—	6.89	7.08	7.42	6.48	5.78	6.43	—	—	6.80	I alla distrikt angripen af röta.	Medelmåttig.	2.3	Fullt medelmåttig.			
5	Östergötlands län . . .	7.61	6.44	6.93	5.78	7.88	7.58	7.27	6.00	7.47	6.63	—	—	6.09	I allmänhet mer eller mindre rötskadad.	Öfver medelmåttan.	3.5	Medelmåttig.			
6	Jönköpings län	5.42	5.79	6.49	5.46	6.14	7.01	6.02	5.95	—	6.74	—	—	8.15	I allmänhet god, ehuru något skadad af röta.	Fullt medelmåttig.	3.2	Öfver medelmåttan.			
7	Kronobergs län	5.00	6.08	4.96	5.93	6.65	7.64	8.49	4.85	—	7.00	—	—	8.54	God. 3)	God.	3.8	Fullt medelmåttig.			
8	Kalmar län	5.53	5.74	4.64	5.54	5.79	6.98	6.13	6.10	—	6.29	4.75	—	6.50	Å fastlandet i allmänhet god och fri från röta, å Öland allmänt angripen af torröta.	Fullt medelmåttig.	4.0	Fullt medelmåttig.			
9	Gotlands län	4.80	7.00	7.25	—	5.85	6.08	5.84	4.30	—	6.00	—	—	7.16	Delvis angripen af röta.	God.	—	Medelmåttig.			
10	Blekinge län	6.57	5.72	4.42	4.90	6.86	7.33	7.02	5.33	—	6.17	4.00	—	7.49	I allmänhet god, delvis skadad af röta.	Öfver medelmåttan.	3.5	Fullt medelmåttig.			
11	Kristianstads län . . .	7.74	5.88	6.03	5.04	7.90	8.14	8.06	6.86	7.02	6.38	4.41	—	7.63	Öfver hufvud god, somligstades rötskadad.	Öfver medelmåttan.	3.2	Öfver medelmåttan.			
12	Malmöhus län	8.88	—	7.37	4.87	8.87	9.56	9.84	6.36	5.86	5.73	6.37	—	8.84	Öfver hufvud god. 3)	Fullt medelmåttig.	3.0	Medelmåttig.			
13	Hallands län	8.43	6.34	7.54	5.34	6.87	7.89	7.43	7.66	8.34	7.67	6.53	—	7.06	I allmänhet god, delvis rötskadad.	Fullt medelmåttig.	4.5	Öfver medelmåttan.			
14	Göteborgs och Bohus län	7.62	6.19	8.54	5.91	7.19	7.10	6.71	5.18	5.62	4.82	—	—	6.72	Betydligt skadad af blöt- och torröta.	Under medelmåttan.	4.1	Medelmåttig.			
15	Elfsborgs län	7.94	6.73	6.71	6.01	6.19	7.01	6.62	5.88	11.41	7.24	—	—	6.38	I allmänhet mindre god och betydligt skadad af röta.	Nära medelmåttig.	3.3	Medelmåttig.			
16	Skaraborgs län	6.88	5.83	6.30	5.62	6.85	7.11	7.66	5.72	5.38	7.12	—	—	6.65	Mindre god, skadad af röta.	Medelmåttig.	3.5	Fullt medelmåttig.			
17	Vernlands län	7.64	6.07	7.31	5.67	5.57	7.13	5.78	6.03	—	5.00	—	—	5.42	Mycket skadad af torröta.	Medelmåttig.	4.0	Medelmåttig.			
18	Örebro län	6.98	5.47	7.54	4.35	6.79	7.38	7.05	7.29	8.31	7.33	—	—	6.95	Flerestades angripen af röta.	Fullt medelmåttig.	3.0	Fullt medelmåttig.			
19	Vestmanlands län . . .	7.14	—	7.20	—	7.95	7.76	6.86	6.99	—	6.69	—	—	6.44	Nästan öfverallt mer eller mindre rötskadad.	Öfver medelmåttan.	3.0	Medelmåttig.			
20	Kopparbergs län	7.73	6.63	11.12	6.40	7.21	6.93	7.38	5.54	—	5.50	—	—	5.78	Mindre god, nästan öfverallt angripen af torröta.	Fullt medelmåttig.	3.2	Öfver medelmåttan.			
21	Gefleborgs län	10.13	7.88	9.40	5.00	7.50	8.20	8.31	6.75	9.40	—	—	—	5.37	Dålig, allmänt skadad af torröta.	Medelmåttig.	4.0	Öfver medelmåttan.			
22	Vesternorrlands län . .	—	—	9.31	5.76	7.44	6.93	6.93	4.46	—	5.50	—	—	6.80	I allmänhet mindre god, rötskadad.	Medelmåttig.	3.0	Fullt medelmåttig.			
23	Jemtlands län	—	—	10.14	—	7.53	7.15	8.03	5.01	—	—	—	—	7.33	God i Jemtland, dålig i Herjedalen.	Medelmåttig.	—	—			
24	Vesterbottens län . . .	—	—	9.69	6.42	7.47	7.07	7.95	—	—	—	—	—	8.98	God. 3)	Fullt medelmåttig.	3.2	Öfver medelmåttan.			
25	Norrbottnens län	—	—	13.10	—	7.72	9.27	—	—	—	—	—	—	9.71	God.	Öfver medelmåttan.	—	—			
Hela riket		7.28	6.27	6.76	5.41	7.47	7.38	8.06	6.17	6.28	6.56	4.75	1)	7.06	I Vesterbotten och Jemtland god; i Skåne, Blekinge, Halland och Småland i allmänhet god; i öfriga delar af riket mindre god och ej obetydligt skadad af röta.	Fullt medelmåttig.	3.5	Fullt medelmåttig.			

1) Skörd af raps uppgifves icke i någon af länsmansrapporterna för år 1895.

2) Korntalen för Stockholms stad äro beräknade efter de för kringliggande länsmansdistrikt angifna talen.

3) Röta visat sig, ehuru i mycket ringa grad.

rapporter om skörden år 1895.

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Höskörden		Halmafkastningen.		Sädestillgången.	Fodertillgången.	Bergningsvädrets beskaffenhet.
från odlad jord.	från naturlig äng.	Höstsädes-	Vårsädes-			
—	—	—		—	—	—
Första skörden under medelmåttan, andra skörden mycket god.	Nära medelmåttig.	Öfver medelmåttan.		Lemnar öfverskott.	Endast för länets behof.	Mindre gynsamt.
Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Nära god.		Lemnar nästan allestädes öfverskott.	Endast för det egna behofvet.	Ogynsamt.
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Lemnar öfverskott.	Tillräcklig.	Ogynsamt.
God.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Mycket god.	Betydligt öfverskott till afsalu.	Fullt tillräcklig.	I allmänhet mindre gynsamt, i synnerhet för höstsäd.
Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	God.	God.	Lemnar öfverskott af hafre.	Fullt tillräcklig.	I allmänhet gynsamt.
Nära god.	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan.	Riklig.	Brist af höstsäd, öfverskott af vårsäd.	Fullt tillräcklig.	Gynsamt.
Något under medelmåttan.	Något under medelmåttan.	Betydligt under medelmåttan.	Medelmåttig.	Lemnar öfverskott af korn och hafre.	Otillräcklig.	I allmänhet mycket gynsamt.
Under medelmåttan.	Medelmåttig.	Fullt medelmåttig.		Lemnar öfverskott af råg och korn.	Endast för det egna behofvet.	Godt utom för hvete.
Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.	Betydligt under medelmåttan.	Medelmåttig.	I allmänhet tillräcklig.	Möjligen tillräcklig.	Mycket gynsamt.
God.	Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.	Nära god.	Lemnar öfverskott.	Fullt tillräcklig.	Godt utom för ängshö och höstsäd.
Mycket god.	God.	God.		Lemnar stort öfverskott.	Mer än tillräcklig.	Godt utom för råg.
God.	Nära god.	Mycket god.		I alla distrikt till försäljning.	Mer än tillräcklig.	Mindre gynsamt, särdeles för hö och råg.
Riklig.	Mycket god.	Riklig.		Ej obetydligt öfverskott af vårsäd.	Lemnar betydligt öfverskott.	Ogynsamt utom för vårsäd.
Riklig.	God.	Särdeles riklig.		Betydligt med hafre till afsalu.	Betydligt till afsalu.	Ogynsamt för hö och råg, i öfrigt godt.
God.	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Riklig.	Lemnar stort öfverskott.	Fullt tillräcklig.	Ogynsamt för hö och höstsäd, i öfrigt gynsamt.
Riklig.	Nära god.	Öfver medelmåttan.	Riklig.	Otillräcklig af höstsäd, öfverskott af hafre.	Lemnar öfverskott till försäljning.	Mindre gynsamt, i synnerhet för hö och höstsäd.
Nära god.	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Lemnar å slättlandet öfverskott till försäljning.	Tillräcklig.	Ogynsamt, i synnerhet för hö och höstsäd.
Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Lemnar något öfverskott.	Delvis otillräcklig.	Ogynsamt.
Nära god.	Fullt medelmåttig.	Nära god.		Otillräcklig af höstsäd.	Tillräcklig.	Mindre gynsamt.
Nära god.	Medelmåttig.	Mycket god.		Otillräcklig af höstsäd.	Fullt tillräcklig.	Ogynsamt.
Nära medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Mycket god.		Otillräcklig utom af korn.	Ej tillräcklig.	Mycket ogynsamt söderut, gynsamt norrut.
Medelmåttig.	Medelmåttig.	Mycket god.		Otillräcklig utom af korn.	Tillräcklig.	Mycket ogynsamt.
Under medelmåttan.	I kustlandet medelmåttig, i lappmarken under medelmåttan.	Riklig.		Otillräcklig utom af korn.	Otillräcklig.	Godt.
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	God.		Otillräcklig utom af korn.	Fullt tillräcklig.	Särdeles gynsamt.
Nära god.	Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.	God.	Af hvete och råg ej oväsentligt mindre och af hafre och bland-säd betydligt större än vanligt; i öfrigt normal.	Fullt tillräcklig.	I allmänhet mindre gynsamt, särdeles för hö och höstsäd.

Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bo- hvete.	Raps. ¹⁾	Potatis.
	Höst-.	Vår-.	Höst-.	Vår-.									
H e k t o l i t e r.													
Stockholms stad	100	—	²⁾	—	²⁾	500	—	²⁾	—	—	—	—	1,400
Stockholms län	109,000	600	388,300	100	128,900	744,200	164,800	70,000	5,800	37,900	—	—	850,900
Uppsala län	91,100	700	316,200	—	279,500	610,400	159,000	45,000	2,400	13,700	—	—	451,500
Södermanlands län	100,500	2,900	378,900	—	77,000	1,003,900	130,900	43,800	600	31,000	—	—	522,200
Östergötlands län	124,100	15,000	579,800	1,500	261,000	1,234,400	750,700	70,400	1,500	62,100	—	—	874,000
Jönköpings län	6,000	3,700	339,900	6,600	91,300	1,692,500	25,800	8,400	—	4,600	—	—	1,102,600
Kronobergs län	200	500	215,200	15,800	212,600	1,099,100	7,000	500	—	900	—	—	1,263,900
Kalmar län	46,200	4,000	385,700	3,400	243,100	1,066,700	12,300	19,600	—	7,000	100	—	1,015,800
Gotlands län	50,900	²⁾	216,200	—	187,200	38,900	24,400	4,500	—	300	—	—	451,800
Blekinge län	21,200	1,900	175,000	15,600	75,800	513,900	31,100	3,400	—	6,800	²⁾	—	1,230,600
Kristianstads län	86,800	900	519,100	22,600	358,800	1,111,100	466,000	30,000	1,100	18,800	1,500	—	2,327,800
Malmöhus län	316,900	—	652,300	1,300	1,096,500	1,694,900	1,125,300	68,500	600	23,300	500	—	1,760,500
Hallands län	30,600	21,600	362,400	11,700	74,100	1,263,600	89,200	6,100	10,900	8,200	300	—	655,400
Göteborgs och Bohus län . .	10,800	6,000	206,500	1,000	110,800	1,143,000	26,300	9,400	46,500	4,800	—	—	585,800
Elfsborgs län	12,300	18,700	326,200	13,100	43,000	2,424,600	25,600	17,100	2,600	8,500	—	—	1,077,600
Skaraborgs län	91,300	6,100	670,200	7,300	81,900	3,365,700	56,300	39,600	500	17,500	—	—	1,422,800
Vermlands län	6,300	3,900	371,500	²⁾	20,000	1,884,600	13,600	8,200	—	1,100	—	—	686,100
Örebro län	47,700	7,700	281,200	600	47,000	1,257,900	25,800	20,000	2,000	9,800	—	—	711,400
Vestmanlands län	81,700	—	271,900	—	69,300	994,000	40,600	32,700	—	8,100	—	—	388,300
Kopparbergs län	6,100	2,700	223,500	²⁾	84,900	851,400	118,400	8,200	—	800	—	—	492,000
Gefleborgs län	1,100	600	64,500	200	262,400	560,100	28,900	7,700	100	grönf.	—	—	442,200
Vesternorrlands län	—	—	37,400	600	399,400	123,700	14,700	2,100	—	200	—	—	519,500
Jemtlands län	—	—	13,000	—	191,000	31,600	4,900	10,200	—	—	—	—	327,100
Vesterbottens län	—	—	12,200	1,100	396,400	23,600	6,500	—	—	—	—	—	360,300
Norrbottnens län	—	—	8,900	—	359,500	19,000	—	—	—	—	—	—	198,700
Rikets skörd år 1895 i hektol.	1,240,900	97,500	7,016,000	102,500	5,151,400	24,753,300	3,348,100	525,400	74,600	265,400	2,400	¹⁾	19,720,200
» » » » i tunnor	752,560	59,130	4,254,960	62,160	3,124,140	15,012,010	2,030,510	318,640	45,240	160,960	1,460	¹⁾	11,959,610
Medelskörd åren 1885—1894 i hektoliter	1,344,900	102,800	7,603,800	89,900	5,092,900	21,297,200	2,848,500	554,400	82,100	258,700	2,400	3,000	18,795,700
i tunnor	815,620	62,340	4,611,480	54,530	3,088,650	12,916,020	1,727,540	336,250	49,800	156,880	1,460	1,840	11,398,920

Anm. Härjente har af vicker i alla län och af åtskilliga andra sädeslag i flere län, synnerligast de norrländska, skördats grönfoder.

¹⁾ Skörd af raps uppgifves icke i någon af länsman rapporterna för år 1895.

²⁾ Skörd angifven, men enligt beräkning icke uppgående till 50 hl. och därför här utesluten.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Depuis 1865 les Sociétés agricoles des provinces donnent des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres des renseignements sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte. Cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'une ou de plusieurs années. A cause de cela il a été introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements immédiatement après la fin de la récolte, bien qu'en chiffres approximatifs. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantité ensemencée étant connue par les publications des Sociétés agricoles et les corrections nécessaires y ayant été apportées, on n'a besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque bailliage (au nombre de 520). Ces chiffres approximatifs, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des préfets des provinces qu'on a pu dresser la présente relation, — la vingt-deuxième de la série.

La récolte de 1895, d'après les rapports des préfets, a été censée *quelque peu au-dessus de la moyenne*. Du froment et du seigle la récolte a été au-dessous, de l'avoine et du méteil bien au-dessus de la moyenne; des autres céréales et des pommes de terre elle est aussi bonne que celle des années ordinaires. Les quantités reçues de foin et de paille suffisent bien aux besoins du pays.

Le tableau 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent les appréciations sur la récolte de lin, de fourrage etc.

Le tableau 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi la moyenne des dix années précédentes:

	1895.	Moy. de 1885—1894.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3)	1,338,400	1,447,700
Seigle (col. 4 et 5)	7,118,500	7,693,700
Orge (col. 6)	5,151,400	5,092,900

	1895.	Moy. de 1885—1894.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Avoine (col. 7)	24,753,300	21,297,200
Méteil (col. 8)	3,348,100	2,848,500
Pois (col. 9)	525,400	554,400
Fèves (col. 10)	74,600	82,100
Vesces (col. 11)	265,400	258,700
Pommes de terre (col. 14)	19,720,200	18,795,700

Le tableau A contient, en pour-cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1895 et la moyenne des années 1875—1894.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont comprises dans le tableau B. Voici le poids par hectolitre:

	1895.	Moy. de 1875—1894.
Froment d'hiver	76.6 kilogr.	77.9 kilogr.
Seigle d'hiver	71.4 »	72.2 »
Orge	63.1 »	63.2 »
Avoine	47.9 »	47.5 »
Méteil	55.5 »	55.0 »
Pois	78.8 »	78.9 »
Fèves	77.6 »	77.4 »
Vesces	76.9 »	74.0 »

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1895 a été de 2,375 mill. de kilogr. (voir tabl., pag. 10); la moyenne de 1885—1894 représente 2,238 mill. de kilogr.

D'après les prix de bourse actuels, la récolte des céréales de l'année peut être évaluée comme suit: froment 12.8, seigle 53.3, orge 35.0, avoine 88.9, méteil 17.7, légumineuses 9.1 millions de couronnes: c'est à dire en tout 216.8 millions de couronnes. Cette somme est, à la vérité, trop forte, parce que la qualité du blé vendu à la bourse est en général meilleure que celle du blé qui n'est pas mis en vente. La récolte des pommes de terre, d'après le prix du marché actuel, aurait une valeur totale de 49 millions de couronnes, mais ce prix doit aussi être considéré seulement comme un maximum.

